EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

VOICES INTO ACTION

GŁOSY DO DZIEŁA

Schemat rzeczywistego uczestnictwa uczniów i rodzin w podejmowaniu decyzji edukacyjnych

REALNY POSTĘP W KIERUNKU WŁĄCZAJĄCYCH SYSTEMÓW EDUKACJI JEST MOŻLIWY TYLKO WTEDY, GDY ...

DOSTRZEGAMY | SŁUCHAMY | ROZUMIEMY | WSPIERAMY

...WSZYSTKIE GŁOSY

Uczniowie i rodziny rzadko mają wpływ na decyzje edukacyjne, które bezpośrednio rzutują na ich życie, nawet jeśli mają możliwość wymiany poglądów w swoich klasach i społecznościach.

Projekt **Głosy do dzieła** (Voices into Action - VIA) analizuje sposoby rozwijania bardziej włączającego uczestnictwa uczniów i ich rodzin w podejmowaniu decyzji edukacyjnych.

Zawiera on Schemat Rzeczywistego Uczestnictwa VIA w Edukacji Włączającej, narzędzie refleksji, które opisuje aspekty praktyczne i etyczne przed, w trakcie i po uczestnictwie.

Czym są „głosy”?

To prezentacja wartości, przekonań, poglądów i perspektyw uczniów i ich rodzin.

Czym jest „rzeczywiste uczestnictwo”?

To identyfikacja i włączanie głosów uczniów i rodzin jako **równoprawnych** i **nieodzownych** uczestników dyskusji na wszystkich poziomach systemu. Dotyczy to również zapewnienia **aktywnego udziału** i **współdzielenia kompetencji** w zakresie inicjowania pomysłów i wywierania wpływu na decyzje.

Schemat Rzeczywistego Uczestnictwa VIA w Edukacji Włączającej

Schemat VIA opiera się na modelu uczestnictwa dziecka opracowanym przez Laurę Lundy (2007).[1] Wykorzystuje on cztery koncepcje modelu: „**Przestrzeń**”, „**Głos**”, „**Publiczność**” i „**Wpływ**” w kontekście edukacji i rozszerza je z uwzględnieniem rodzin oraz dzieci i młodzieży, biorąc pod uwagę kluczowe kwestie etyczne.

Decydenci, liderzy szkół, nauczyciele i inne zainteresowane strony mogą wykorzystać Schemat VIA, aby:

- **Podejmując decyzje uwzględniać wszystkie głosy i działać wspólnie, zwłaszcza z osobami marginalizowanymi lub narażonymi na wykluczenie**
- **Rozwijać kompetencje (wiedzę, rozumienie i umiejętności) wszystkich zainteresowanych stron w zakresie słuchania i dzielenia się opiniami**
- **Wdrażać i dbać o etyczne podejście na wszystkich etapach (tj. bezpieczeństwo, dostępność, wrażliwość, bezstronność i przejrzystość)**
- **Wspierać, weryfikować i stale optymalizować uczestnictwo różnych zainteresowanych stron, w obrębie różnych systemów i kontekstów**

Schemat VIA

Przestrzeń

Twórz bezpieczne włączające warunki do formułowania i wyrażania opinii

- Minimalizuj błędy w doborach osób, dbając o włączanie grup marginalizowanych
- Wykorzystuj technologie, rozwiązania międzypokoleniowe i działalność społeczną organizacji pozarządowych
- Zwracaj uwagę na kwestie związane z dostępnością, wyrażaniem zgody/pozwolenia, bezpieczeństwem, prawem do wyrażania opinii i prawem do informacji

Głos

Wspieraj swobodne wypowiedzi wykorzystując dowolnie wybrane środki przekazu

- Omawiaj tematy znaczące, istotne i korzystne dla jednostki/grupy
- Zapewnij dostępne materiały przygotowawcze i odpowiednie wsparcie w celu stworzenia kompetencji uczestnictwa
- Zwracaj uwagę na kwestie dotyczące specjalnych potrzeb, danych osobowych i prawa do wsparcia ze strony dorosłych

Wpływ

Wspieraj głosy

- Dbaj o jasność i przejrzystość działań w oparciu o wyrażone opinie oraz oczekiwane skutki
- Udzielaj stosownych informacji zwrotnych wszystkim uczestnikom i włączaj ich w proces ewaluacji
- Zwracaj uwagę na możliwe błędy w interpretacji wypowiedzi i niezamierzone konsekwencje

Publiczność

Odpowiedzialnie słuchaj głosów

- Zachęcaj do prezentowania i doceniaj wkład międzypokoleniowych i zróżnicowanych punktów widzenia
- Korzystaj z odpowiedniego wsparcia i środków umożliwiających zrozumienie i interpretację poglądów
- Zwracaj uwagę na dysproporcje sił i nieświadome uprzedzenia

Wejdź na stronę internetową VIA, aby dowiedzieć się więcej na temat projektu, schematu i zestawu narzędzi online VIA, interaktywnego zasobu zawierającego informacje i przykłady zastosowania:

www.european-agency.org/activities/VIA

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2022

[1] Lundy, L., 2007. ‘“Voice” is not enough: conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child’ *British Educational Research Journal*, 33 (6), 927–942. www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01411920701657033

PL

Dofinansowane przez Unię Europejską

Dofinansowane przez Unię Europejską. Opinie wyrażone w niniejszej publikacji stanowią jedynie opinie autora (autorów) i nie przedstawiają oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej. Ani Unia Europejska, ani Komisja Europejska nie ponoszą za nie odpowiedzialności.